

CvB stukken voor agenda Universiteitsraad

Overlegvergadering d.d. : 18 mei 2016
Commissievergadering : 005
Agendapunt : Expertcie monitoring TOM advies feb 2016
Bijgevoegde stukken : EXPERTCOMMISSIE MONITORING TOM ADVIES FEBRUARI 2016

Betrokken dienst: S&B

Secretaris: van Keulen

Portefeuillehouder: Brinksma

paraaf:
paraaf:
paraaf:

---

1. Status agendapunt:

Rol URaad:

- o Ter informatie

---

2. Eerder behandeld in:

Naam gremium: CvB

Datum behandeling: 21 maart 2016

Naam agendapunt: Advies Expertcommissie Monitoring TOM februari 2016

Conclusie toen:

---

3. Toelichting/samenvatting:

Twee keer per jaar brengt de Expertcommissie monitoring TOM haar advies uit op basis van de tot dan toe verkregen inzichten. Op 17 februari jl is de expertcommissie bijeengekomen om op basis van voorliggende documenten, waaronder de beschikbare jaar- en kwartaalrapportage, een beeld te vormen over de invoering van TOM.

In het bijgevoegde document worden eerst de algemene conclusies en aanbevelingen van de Expertcommissie gepresenteerd. Daarna volgen de meer specifieke overwegingen per onderdeel van het beoordelingskader.

English:

Twice a year the Expertcommittee monitoring TEM gives its opinion based upon the findings so far. On 17th February 2016, the expert committee consulted on the basis of present documents, including the available annual and quarterly reports, and made themselves a picture on the introduction of TEM.

The overall conclusions and recommendations of the Expert Committee are presented in the attached document, followed by the more specific considerations for each part of the assessment framework.

---

4. (Voorgenomen) besluit CvB:

Gezien

Gehoord

Overwegende

Besluit het CvB: Het College van Bestuur neemt kennis van het voorliggende advies van de Expertcommissie Monitoring TOM en biedt het advies ter informatie aan bij het UCO en de Universiteitsraad.

GRIFFIE URaad: (door griffie UR in te vullen)

Eerder in URaad aan de orde geweest?

- Nee.
- Ja, op

Conclusie toen:

Nadere toelichting: (Voor als presidium/griffier vindt dat één van bovengenoemde punten nadere toelichting behoeft)

.....
.....

Expertcommissie Monitoring TOM: ADVIES februari 2016

Achtergrond, opdracht en werkwijze van de Expertcommissie Monitoring TOM

Het doel van de Expertcommissie Monitoring TOM (de Expertcommissie) is een bijdrage te leveren aan de succesvolle invoering van TOM door periodiek het invoeringsproces te monitoren aan de hand van een vastgesteld beoordelingskader. De Expertcommissie bestaat uit Jan Buitenweg (EWI-BSS), Mireille Claessens (TNW-NB P), Henk van der Kolk (methodoloog, BMS), Lex Lemmens (onderwijsdecaan TU/e), Nicole Letteboer (secretaris, S&B) en Hans Vossensteyn (voorzitter, CHEPS, BMS). De Expertcommissie neemt een onafhankelijke positie in en komt op grond van haar eigen inzichten en expertises tot haar oordelen en adviezen (2 maal per jaar). De Expertcommissie is ingesteld door het CvB van de UT en rapporteert rechtstreeks aan het CvB.

Op basis van de volgende documenten heeft de Expertcommissie zich een beeld gevormd van de invoering van TOM:

- Jaarrapportage Onderwijsvernieuwing UT collegejaar 2014-15
- Kwartaalrapportage Onderwijsvernieuwing UT collegejaar 2015-16 / Q1
- Dashboard Implementatie TOM kwartiel 4 studiejaar 2014-2015 dd 7 augustus 2015
- Agendapunt voor CvB Decanen van januari 2016: Plan van aanpak TOM

Aanvullend is gebruik gemaakt van de volgende documenten:

- Brochure The Twente Education Model versie mei 2015
- Experiences with the Twente Education Model in one volume, the first two years versie september 2015
- Brochure voor nieuwe docenten: Het Twents Onderwijsmodel: onderwijs ontwerpen en aanbieden in TOM
- Artikel verschenen in het blad 'Onderzoek van Onderwijs' (jaargang 44, nummer 3, december 2015) 'De dromen en daden van het Twents Onderwijsmodel)

In het vervolg van dit advies worden eerst de algemene conclusies en aanbevelingen van de Expertcommissie gepresenteerd. Daarna presenteren wij de meer specifieke overwegingen per onderdeel van het beoordelingskader.

Advies februari 2016

Algemene conclusies en aanbevelingen

De Expertcommissie ziet dat er in de wijze van rapporteren over TOM door het Programmabureau Onderwijsvernieuwingen (POV) een kwaliteitsslag is gemaakt. Het jaarverslag, de kwartaalverslagen en het Dashboard Implementatie TOM zijn op elkaar afgestemd en adresseren vele punten die de Expertcommissie van belang acht. Er worden systematisch data verzameld onder studenten, module coördinatoren en opleidingsdirecteuren. Terecht wordt opgemerkt dat er een "schat aan informatie" beschikbaar is over de invoering van het TOM systeem (kwartaalrapportage 2016, p.3). Die data worden gebruikt om uitspraken te doen over de kwaliteit van het TOM onderwijs aan de UT. De "knelpuntenanalyse" geeft vervolgens inzicht in de belangrijkste lopende uitdagingen en wat daar zoal aan wordt gedaan. De UT heeft zo met de jaar- en kwartaalrapportages een consistent instrumentarium om op instellingsniveau de TOM temperatuur te meten.

De expertcommissie merkt op dat de rapportages een positief beeld geven van de ontwikkelingen met betrekking tot de invoering van TOM: de modules in het eerste jaar worden in 2014-2015 gemiddeld positiever beoordeeld dan de eerstejaarsmodules in 2013-2014 (jaarrapportage 2014-2015, p. 8 en verder) en over de uitval wordt opgemerkt dat die met 25% (2013) op het streefniveau zit.

De Expertcommissie merkt echter ook op dat de resultaten nog niet echt substantiële verbeteringen laten zien en dat de modules gemiddeld nog niet met heel hoge cijfers worden gewaardeerd. Bovendien is het in veel gevallen nog te vroeg om (positieve) conclusies te trekken.

Daarnaast vindt de Expertcommissie dat sommige conclusies in de rapportages over de invoering van TOM onvoldoende zijn beargumenteerd en de analyses zijn niet altijd even systematisch. Een van de oorzaken van de beperkte onderbouwing van de positieve conclusies (en van de soms weinig systematische manier van presenteren) is dat veel informatie in de jaar- en modulerapportages op instellingsniveau is geaggregeerd. Zo worden alle scores van modules 1 van alle opleidingen getotaliseerd. Ook worden enkele keren conclusies getrokken op basis van de SEQ resultaten voor alle studenten op de UT, terwijl studenten van heel verschillende opleidingen afkomstig zijn en de resultaten daardoor vooral bepaald worden door enkele 'grote' opleidingen.

De Expertcommissie heeft een overzicht van de SEQ resultaten van de afzonderlijke modules in kunnen zien. De Expertcommissie vindt het prettig dat enige basisinformatie op dit niveau met ons wordt gedeeld. Maar dit overzicht staat niet centraal in de manier waarop op instellingsniveau naar de invoering van TOM wordt gekeken. Door de geaggregeerde manier van rapporteren kan de Expertcommissie bijvoorbeeld niet goed achterhalen of er inderdaad een positieve ontwikkeling binnen modules zichtbaar is, of dat, bijvoorbeeld, alleen de slechtst beoordeelde modules nu iets beter worden beoordeeld. Ook wordt het door de manier van analyseren en presenteren moeilijk te achterhalen wat mogelijke verklaringen er zijn voor waargenomen verbeteringen of voor

kwaliteitsverschillen tussen modules. Zijn het vooral de meer geïntegreerde TOM modules die goed worden gewaardeerd, of zijn dat juist modules die zich van de TOM principes weinig aantrekken? Als we willen evalueren en leren als organisatie van deze onderwijsvernieuwing, dan moet er inzicht komen op het niveau van modules en opleidingen. Dan kan er ook nog beter geleerd worden van *best practices*. De SEQ, de verslagen van de module coördinatoren leveren in ieder geval een schat aan informatie op dat niveau en maken analyses op dat niveau in principe mogelijk.

Advies 1: De Expertcommissie adviseert om als invalshoek van de rapportage over de invoering van TOM vooral de modules als uitgangspunt te nemen en de vraag te stellen of modules in de loop van de tijd beter of minder goed worden en waar dat mee samenhangt.

Naast de algemene indruk die de Expertcommissie krijgt van de monitoring van TOM, vraagt de Expertcommissie zich ook af in hoeverre deze monitoring van TOM zich verhoudt tot de reguliere plannings- en control cycli van onderwijs (PDCA's). Kwaliteit van onderwijs staat of valt bij het organisatorisch borgen van dit onderwijs. Toch is het de Expertcommissie niet duidelijk hoe de monitoring van TOM zich verhoudt tot de reguliere verbeterprocessen binnen de modules en binnen curricula. Zo is niet duidelijk welke rol de SEQ speelt in de evaluatie van onderwijs binnen opleidingen. Heeft de UT bijvoorbeeld zicht op de vraag of er binnen de afzonderlijke moduleteams gesprekken plaatsvinden naar aanleiding van de SEQ en tot welke acties dit heeft geleid? Worden er structureel verbeterplannen per opleiding geformuleerd en doorgevoerd en waar worden die behandeld?

Advies 2: De Expertcommissie adviseert om beter inzicht te geven in de PDCA-cycli die binnen een module en binnen een opleiding plaatsvinden. Rapportage daarover op instellingsniveau kan laten zien dat de UT 'in control' is.

Een derde algemene constatering van de commissie betreft de continue vernieuwingsdruk binnen het onderwijs. De moduleteams hebben al veel capaciteit nodig om de TOM-principes in hun basisvormen door te voeren. Sinds dit jaar wordt gesproken over het concept van Student Driven Learning (SDL) en dat dit de standaard moet worden. Daarnaast wordt ook het idee van internationalisering en gebruik van ICT sterker aangezet dan voorheen. Hoewel SDL, internationalisering en digitalisering wellicht een logisch gevolg van het TOM model lijken, betekent dit voor veel docenten een pakket aan nieuwe termen en taken. Moet daarmee de huidige TOM-praktijk worden aangepast en vraagt het om een verdere herziening van de gebruikte stof en didactiek in de modules?

Advies 3: De Expertcommissie adviseert voorzichtig te zijn met het doorvoeren van nieuwe concepten zoals SDL, internationalisering en digitalisering.

Specifieke overwegingen

Organisatorische principes

TOM onderwijsprincipes

In de Engels- als Nederlandstalige brochures over het TOM onderwijs lijken verschillende “principes van het TOM onderwijs” te staan. Dit verbaast ons. Gezien de onduidelijkheid die blijft bestaan over de TOM principes zou het goed zijn eenduidig te blijven communiceren wat deze principes dan precies zijn.

Verbreding van opleidingen

De Expertcommissie heeft uit de verschillende rapportage nog geen helder beeld gekregen of er verbreding van opleidingen is opgetreden door de HT-HT modules en minoren in het derde jaar. Wel is in de rapportages aandacht besteed aan de problemen die zijn opgetreden bij de organisatie van de keuzeruimte in het derde jaar wat betreft inschrijving en degelijke. De Expertcommissie zou graag meer informatie krijgen over de rol en student- en docentevaluaties van de minoren en HT-HT modules. Hebben zij daadwerkelijk hun verdiepende, verbredende en internationaliserende effect?

Onderwijsdeling

Een aantal opleidingen waar voorheen sprake was van gedeelde modules, komt weer terug op dit gewenste principe. Door het verschil in uitgangspunten / invalshoeken moet toch binnen een gedeelde module weer maatwerk worden ontwikkeld, hetgeen inefficiëntie weer in de hand werkt. De vraag is in hoeverre er nog van onderwijsdeling binnen TOM gesproken kan worden? De Expertcommissie heeft hier geen goed zicht op.

Reglementen en regelingen

In het vorige advies van de commissie is het streven naar gelijkheid tussen opleidingen benadrukt. De vraag is of we dit moeten blijven nastreven of dat er meer ruimte moet komen voor creativiteit vanuit de opleidingen? De Expertcommissie pleit voor uniformiteit op het terrein van zak- en slaagregelingen. Een probleem op dit punt is geconstateerd bij de minoren in het derde jaar. In module 9 en 10 komen studenten vanuit de diverse opleidingen met verschillende verwachtingen binnen bij een module van veelal een andere opleiding / faculteit. De vraag is hierbij dus of we UT-breed moeten zorgen voor harmonisatie van beleid (en uitvoering) of dat we in moeten zetten op verwachtingenmanagement.

Doorlopende leerlijnen zoals Wiskunde en M&T

Het initiële principe van 1 leerlijn wiskunde voor het gehele bacheloronderwijs lijkt inmiddels te zijn losgelaten. Andere vormen worden nu onderzocht. De commissie concludeert dat er slagen zijn gemaakt en veel meer zicht is op de problemen die er op dit punt zijn. De integratie in modules en aansluiting op vervolgmodes blijkt in de praktijk echter nog een lastig probleem. De Expertcommissie kijkt daarom uit naar de evaluatie die op dit terrein is aangekondigd (voor de zomer 2016) en de aanbevelingen tot verbeteringen die daaruit voortvloeien.

Reflectieonderwijs

De invulling en uitvoering van het reflectieonderwijs kent veel variatie tussen opleidingen. De Expertcommissie krijgt graag inzicht in het UT beleid op dit punt, met daarbij een onderzoek naar de vraag of het reflectieonderwijs voldoet aan de vraag en op welke wijze evaluatie plaatsvindt.

Internationalisering

In de rapportages is volgens de Expertcommissie weinig aandacht gegeven aan het aspect van internationalisering en stelt zich de vraag op welke wijze internationalisering verweven is binnen TOM.

Onderwijskwaliteit, studiesucces en studeerbaarheid

In de jaarrapportage over 2014-2015 zijn enkele overzichten opgenomen over het bachelorrendement. Volgens de commissie bieden de cijfers onvoldoende onderbouwing van de getrokken conclusies over de effecten van TOM: vergroten van de uitval in het eerste jaar (bij voorkeur in de eerste 6 maanden) en het sneller doorlopen van de bacheloropleiding. De toename van de uitval in de eerste 6 maanden is marginaal en over het rendement van de eerste lichting TOM'ers is nog niets te zeggen; immers het derde jaar is momenteel gaande. Een toename van het rendement van de lichting voor TOM is wel zichtbaar, wellicht het effect van de bezemklas, maar ook de introductie van de langstudeerboete, het leenstelsel en BSA kan hier van invloed zijn geweest.

Een andere vraag van de commissie betreft de kwaliteit van het onderwijs. Het zou interessant zijn om in de toekomst meer te weten of binnen TOM onze studenten de juiste dingen leren, of we daarbij aansluiting zien bij wat de arbeidsmarkt aan wensen/eisen stelt (bijvoorbeeld via de werkveldcommissies) en bijvoorbeeld hoe TOM zich verhoudt tot studentenactivisme. De UT zou dergelijke onderwerpen aan kunnen grijpen om te onderzoeken in welke mate dit het geval is.

Kosten en Efficiëntie

Bij aanvang van TOM was het uitgangspunt om 10% efficiencywinst te behalen. Gaandeweg is duidelijk geworden dat deze winst waarschijnlijk niet door kostenreductie zal worden gerealiseerd. De verwachting is dat de baten op termijn zullen toenemen, doordat studenten sneller hun studie doorlopen met een diploma als resultaat. De Expertcommissie heeft geen inzicht op dit punt verkregen. Mocht hierover iets bekend zijn, dan laten wij ons graag informeren.

Medewerkers

Werkdruk

In het recent uitgevoerde Medewerkeronderzoek is geen specifieke aandacht geschonken aan TOM. De als hoog ervaren werkdruk is echter over de hele linie wel een punt van zorg. Op basis van de voorliggende informatie kan de Expertcommissie dan ook geen conclusie trekken over TOM gerelateerde werkdruk. Toch wordt in de TOM-rapportages veel gerefereerd aan een hoge werkdruk, veelal gerapporteerd door

module-coördinatoren. Het is niet onderbouwd of dit TOM gerelateerd is. Wellicht zijn de conclusies ingegeven doordat het onderwerp van werkdruk in het algemeen hoog op de agenda staat. De rapportages melden vervolgens dat de follow-up hiervan is belegd als actiepoint voor HR. De Expertcommissie is benieuwd naar de uitkomsten.

BKO

De BKO is niet toegespitst op TOM. De commissie vraagt zich af of de docenten de beschikking hebben over de juiste skills en of deze voldoende zijn ontwikkeld. Hierover is geen informatie beschikbaar voor de commissie.

Studenten

Evaluaties modules

De mate van tevredenheid onder studenten over de betreffende modules is voldoende weergegeven in de SEQ. De Expertcommissie had deze keer (zeer laat) de beschikking over de resultaten per module en opleiding voor één jaar. Dergelijke informatie geeft een veel beter inzicht in de onderlinge verschillen. Omdat het blijkbaar lastig is dergelijke informatie te genereren of beschikbaar te krijgen, vraagt de Expertcommissie zich af of en hoe dergelijke informatie in de betreffende kwaliteitscycli wordt gebruikt. *Verder: zie paragraaf Algemene conclusies en aanbevelingen*

Een kanttekening die nog bij de SEQ gemaakt moet worden is dat studenten soms aangeven dat zij niet voldoende bekend zijn met de inhoud van de modules. Dergelijke negatieve scores sporen soms niet met de bewuste keuze van moduleteams om studenten juist veel ruimte te geven voor hun eigen invulling van het project en de module en derhalve niet alles vooraf bekend te maken en/of te organiseren. De Expertcommissie vraagt daarom om nog eens goed te kijken naar de vraagstelling in de betreffende vragen uit de SEQ (blijkbaar meten we iets anders dan wat we willen weten).

In de evaluatiecijfers (voor individuele modules) vinden we terug dat feedback door docenten aan studenten in veel gevallen nog onderontwikkeld is. Dit vindt de Expertcommissie echter niet terug in de rapportages. Wij vragen hier aandacht voor.

Studeren met een studiebeperking

De Expertcommissie heeft geen expliciete informatie gekregen over de mogelijke effecten van TOM op "studeren met een studiebeperking". Er is ons niets bekend over aantallen op module-, opleidings- of UT-niveau en bijbehorende problematiek. Graag zouden we hier meer informatie op ontvangen.

Verdere informatie

Voor meer informatie over de Expertcommissie Monitoring TOM kunt u contact opnemen met:

Hans Vossensteyn (voorzitter): j.j.vossensteyn@utwente.nl

Nicole Letteboer (secretaris): n.j.c.letteboer@utwente.nl

Advies Expert Commissie Monitoring TOM
t.a.v. Dr. J.J. Vossensteyn
Universiteit Twente
BMS (Ravelijn)
Postbus 217
7500 AE Enschede

STRATEGIE & BELEID

VAN
Marc-Jan Zeeman
T +31534893951
m.j.zeeman@utwente.nl

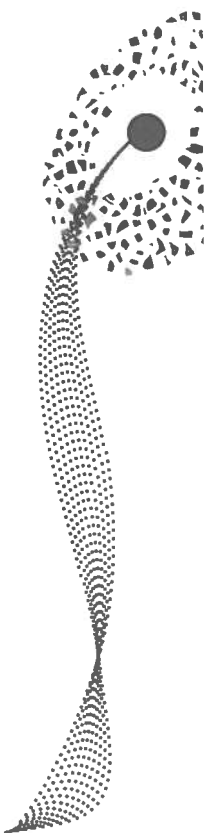
DATUM
04 april 2016
ONS KENMERK
CvB-UIT-1846/S&B

PAGINA
1 van 3

CC
U-raad

ONDERWERP
Bestuurlijke reactie op advies Expertcommissie TOM (februari 2016)

Geachte heer Vossensteyn,

Het College heeft kennis genomen van het advies van de Expertcommissie Monitoring TOM en bedankt de commissie voor haar positief kritische bijdrage. In het advies worden punten benoemd die de implementatie van TOM ten goede komen en die van meerwaarde zijn voor een goede monitoring van TOM in het bacheloronderwijs.

De expertcommissie geeft aan dat er een kwaliteitsslag is gemaakt in de wijze van rapporteren over TOM en dat de UT met de jaar- en kwartaalrapportages een consistent instrumentarium heeft om de TOM temperatuur te meten. Ter verdere verbetering van de rapportages wordt als advies meegegeven om meer inzicht te verschaffen op het niveau van modules en opleidingen en vooral de modules als uitgangspunt van de rapportage te nemen. Deze aanbeveling is in lijn met de open kwaliteitscultuur waar het College van Bestuur voor staat. Om een inhoudelijker gesprek te kunnen voeren over de implementatie van TOM en verdere groei hiervan te bevorderen, bevat de TOM rapportage van het tweede kwartiel dan ook individuele module-evaluatieresultaten. Wel zal het gesprek op instellingsniveau er anders uitzien dan gesprekken binnen een faculteit of binnen een opleiding. Op dit moment wordt verder gewerkt aan een kwaliteitszorgmodel waarin de taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden op de verschillende niveaus (Instelling, Faculteit, Opleiding) schematisch en samenhangend worden weergegeven. Het College hoopt de Expertcommissie hiervan in een volgende rapportage op de hoogte te stellen.

Het advies van de Expertcommissie over de inhoud van de TOM rapportages hangt samen met het advies van de commissie om beter inzicht te geven in de PDCA-cycli die binnen een module en binnen een opleiding plaatsvinden. Dit advies sluit goed aan bij de fase waarin de implementatie van TOM zich bevindt. TOM loopt inmiddels ook in het derde bachelorjaar en is daarmee het reguliere onderwijsmodel van de bachelorfase geworden. Daarmee is TOM logischerwijs ook onderdeel van de reguliere onderwijskwaliteitszorg. Wel is het belangrijk dat er oog is voor specifieke aspecten van TOM en dat de gemeenschappelijke uitgangspunten van TOM een plek hebben in de onderwijskwaliteitszorg van faculteiten en opleidingen. Hierbij wordt gedacht aan integratie binnen modules, waarmee slaag- en zakregelingen samenhangen, en de verantwoordelijkheid die studenten hebben voor het eigen leerproces.

Onderwijs, waarbij studenten de vrijheid hebben om invulling te geven aan hun leerproces, wordt in de TOM rapportages omvat door het concept van Student Driven Learning (SDL). Dit principe zat van meet af aan in de basis van TOM en is zelfs; één van de kernonderdelen. Het blijft nodig dat docenten hier zelf het belang van inzien en hieraan verder, op hun eigen manier, gestalte te geven. Streven is om docenten in dit proces zo goed mogelijk te blijven ondersteunen. Het BKO zou hiervoor een nuttig middel kunnen

zijn, maar meer in het algemeen staat het punt ook hoog op de agenda van CELT. Ook voor internationalisering en ICT geldt dat dit geen nieuwe elementen zijn. Wel is het zo dat op basis van recenter beleid zowel internationalisering als ICT-in-het-onderwijs nieuwe aandacht hebben gekregen.

In de komende periode wordt begonnen met de minorevaluatie en de evaluatie van de wiskundeleerlijn. Op basis van deze evaluaties krijgt het College meer inzicht inzake vragen die de Expertcommissie heeft over verbreding van opleidingen en de wiskundeleerlijn. Ook is onderzoek gaande naar de achterliggende reden voor een hoge ervaren werkdruk. De opmerking van de Expertcommissie dat geen expliciete informatie is verschaft over de mogelijke effecten van TOM op 'studeren met een functiebeperking' neemt het College mee. Mogelijk kunnen bevindingen die voorkomen uit gesprekken met studiebegeleiders en de Student Union een duidelijkere plaats krijgen in de rapportages.

Een volledig beeld van de onderwijskwaliteit, het studiesucces en de studeerbaarheid kan nog niet gegeven worden. De informatie, die in de evaluaties staat, geeft hiervan wel een goede indicatie en door de evaluaties ontstaat inzicht in aspecten die goed gaan en aspecten waar verbetering mogelijk is. Daarmee zijn de rapportages een nuttig middel om inhoudelijke gesprekken over de onderwijskwaliteit. Om het College, decanen en opleidingsdirecteuren van relevante informatie te blijven voorzien, is een continue kritische houding ten aanzien van de evaluatiemethodiek en de vraagstelling in enquêtes om na te gaan wat eventueel aanscherping of bijstelling behoeft. Hierbij staat het Colleges open voor wensen van Decanen en Opleidingsdirecteuren om bepaalde informatie op te halen. Een verdere ontwikkeling van het onderwijsmodel van de UT is immers alleen succesvol door de gezamenlijke inspanningen.

Het College deelt niet uw bevinding dat de conclusies over de effecten van TOM in enkele gevallen niet op de data rusten. De bedoeling van de kwartaalrapportages is om een beeld te geven van de stand van zaken in TOM. Dit beeld is voor een aanzienlijk gedeelte gebaseerd op de Student Experience Questionnaire (SEQ) en de Modulecoördinator Experience Questionnaire (MCEQ), maar wordt doorlopend aangevuld via andere gesprekken die met name het Programmabureau Onderwijsvernieuwing (POV) heeft met vertegenwoordigers vanuit het onderwijs en via de vele activiteiten (zie de rapportage) die POV organiseert om een zo goed mogelijk beeld te krijgen en ervaringen te delen. Het College heeft meer dan de indruk dat de in de rapportages gepresenteerde bevindingen een zo goed mogelijk beeld geven.

Het College neemt de door u genoemde adviezen graag ter harte en voegt graag nog enkele context toe:
1. De Expertcommissie adviseert om als invalshoek van de rapportage over de invoering van TOM vooral de modules als uitgangspunt te nemen en de vraag te stellen of modules in de loop van de tijd beter of minder goed worden en waar dat mee samenhangt.

Waar de cijfers het toelaten worden modules met elkaar vergeleken; dit is vooral zinvol wanneer het gaat over ontwikkelingen binnen dezelfde module over verschillende jaren. Het blijft aan opleidingen om te leren van de evaluaties en waar nodig verbeteringen door te voeren. Het College blijft op Instellingsniveau, en mede via de Decaan Onderwijsvernieuwingen (DOV), in control door juist naar de grotere lijn te kijken. Af en toe is er een focus op punten die er positief of negatief uitspringen. Deze punten vormen onderwerp van gesprek tussen het College en de Decanen en de DOV en opleidingen. Het College is blij met de steun van de Decanen voor een transparante structuur waarbinnen (positieve en negatieve) ervaringen binnen modules in de komende rapportages nog beter gedeeld kunnen worden.

2. De Expertcommissie adviseert om beter inzicht te geven in de PDCA-cycli die binnen een module en binnen een opleiding plaatsvinden. Rapportage daarover op instellingsniveau kan laten zien dat de UT 'in control' is.

Het nieuwe voorstel 'organisatie van instellingskwaliteitszorg onderwijs op de UT' wordt de komende weken binnen verschillende gremia besproken en bevat een schematische benadering van de PDCA-cycli (en hun koppeling). In volgende rapportages zal het College u nader kunnen informeren.

3. De Expertcommissie adviseert voorzichtig te zijn met het doorvoeren van nieuwe concepten zoals SDL, internationalisering en digitalisering.

Het College constateert op basis van uw bevindingen dat de genoemde begrippen als 'nieuw' worden ervaren. Dit betekent dat er nadrukkelijker aandacht zal worden besteed aan de samenhang van deze dimensies van het onderwijs met de TOM-filosofie. SDL is de inmiddels meer gebruikte term van wat een kern-element van TOM is en was: de student centraler stellen (*from teaching to learning*). Het gebruik van

UNIVERSITEIT TWENTE.

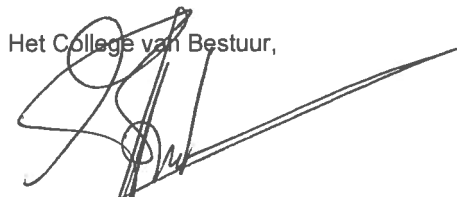
DATUM
04 april 2016

ONS KENMERK
CvB-UIT-1846/S&B

PAGINA
3 van 3

ICT in het onderwijs is eveneens te zien als een onderdeel van TOM, waarin studenten op een andere manier gaan leren. Tot slot, internationalisering is een proces dat gelijk opliep met TOM en dat inmiddels geleid heeft tot Engelstaligheid in de meerderheid van onze opleidingen en dat leidt tot vragen rondom acculturatie. Het College ziet internationalisering als een passend onderdeel binnen de onderwijsfilosofie van de UT en zal de samenhang nog duidelijker maken.

Het College van Bestuur,

A handwritten signature in black ink, consisting of several loops and a long horizontal stroke extending to the right.

Prof. Dr. H. Brinksma,
Rector Magnificus